

2025-06-26
LI2024/00473
LI2025/01300

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag till Trafikverket att vidta åtgärder som syftar till att upprätthålla fortsatt tåg färjetrafik mellan Sverige och Tyskland

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att med utgångspunkt i Försvarmaktens behov av militär rörlighet och Sveriges förmåga att lämna och ta emot värdlandsstöd inom ramen för sitt åtagande som Natomedlem vidta åtgärder som syftar till att upprätthålla fortsatt tåg färjetrafik mellan Sverige och Tyskland till och med 2031.

Trafikverket ska när uppdraget genomförs samverka med Försvarmakten och därutöver inhämta synpunkter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och andra berörda myndigheter och organisationer.

Regeringen avser att senare under 2025 återkomma till riksdagen med förslag för att Trafikverket ska kunna ingå nödvändiga avtal för uppdragets genomförande.

En rapport som redovisar vilka åtgärder som Trafikverket har vidtagit med anledning av uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2025 och senast den 31 december 2026 till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet med kopia till Förvarsdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och för att medverka till försvaret av de allierade enligt de åtaganden som följer av medlemskapet i Nato. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har i grunden och för lång tid framåt allvarligt försämrat säkerhetsläget för Sverige och Sveriges närområde.

För att kunna ge och ta emot militärt stöd och värdlandsstöd samt säkerställa militära förbands förmåga till förflyttning av trupp och utrustning är det väsentligt med tillgänglighet till och redundans avseende transportinfrastruktur och transportförbindelser. Det är också av central betydelse att möjliggöra transitering genom Sverige för allierade i försvaret av Natos östra medlemsländer. Ett alltmer omfattande internationellt samarbete och ökad övningsverksamhet sätter Sverige i ett större sammanhang och kräver en kapacitetsstark och fungerande logistik i samtliga beredskapsnivåer. Regeringen gör i propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34) bedömningen att förbindelserna mellan Sverige och kontinenten är av strategisk vikt.

För att kunna genomföra militär rörlighet i stor omfattning krävs i många fall järnvägstransporter. Fartyg som utan omlastning kan transportera järnvägsfordon, s.k. tågfärjor, är därför av väsentlig betydelse för militära järnvägstransporter. Öresundsförbindelsen kommer under överskådlig tid att utgöra den enda fasta förbindelsen till och från Danmark, vilket innebär att järnvägstransporterna till och från Sverige är känsliga för störningar. Vidare har järnvägsinfrastrukturen i Danmark en mindre lastprofil än vad som är lämplig för skrymmande militära transporter. Det saknas därför en lämplig alternativ transportlösning till tågfärjor för att åstadkomma militär rörlighet över södra Östersjön. Regeringen bedömer därför att en tågfärjeförbindelse mellan Sverige och norra Tyskland är en förutsättning för genomförandet av nödvändiga militära förbandstransporter.

I februari 2024 redovisade Trafikverket rapporten Åtgärdsförslag för säkerställande av tågfärjeförbindelsen mellan Trelleborg och Tyskland (LI2024/00473). I rapporten konstaterar Trafikverket bl.a. följande. Marknaden för tågfärjetrafik har minskat succesivt de senaste decennierna såväl internationellt som i södra Östersjön. De tågfärjor som trafikerar mellan Trelleborg och Rostock är sedan 2020 Sveriges enda kvarvarande kontinuerliga tågfärjeförbindelse i detta område. Utifrån vad som är känt om tågfärjetrafikens lönsamhet är det osäkert om det fortsatt kommer att finnas kommersiell bärkraftighet för ett eller flera rederier att fortsatt bedriva tågfärjetrafik.

I juli 2024 publicerade Trafikverket rapporten Kapacitet och redundans över Öresund (TRV 2024/40111). Av rapporten framgår att tågfärjeförbindelsen mellan Trelleborg och Rostock bedöms ha kapacitet att omhänderta mot-

svarande 15 procent av tåggodsvolymen som i dag går via Öresunds-förbindelsen vid en allvarlig störning av järnvägstrafiken på denna, även om huvudalternativet för denna trafik är omlastning till andra trafikslag.

I januari 2025 redovisade Försvarmakten sitt svar på regeringens uppdrag att lämna förslag på genomförande av Sveriges nationella plan för militär rörlighet 2024–2026 (Fö2025/00194). Försvarmakten lyfter i sitt svar fram att fortsatt tillgänglighet och rådighet över de järnvägsfärjor som trafikerar tågfärjelinjen mellan Trelleborg och Rostock är en prioriterad fråga. Enligt Försvarmakten utgör järnvägsfärjorna den av Nato beslutade transport-redundansen gällande strategiska transporter.

Mot bakgrund av det anförda bedömer regeringen att staten behöver vidta åtgärder som syftar till att kapacitet med tågferjor finns kvar för att tillgodose Försvarmaktens behov av militär mobilitet och Sveriges förmåga att lämna och ta emot värdlandsstöd.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Anders Ferdinandsson

Kopia till

Försvarsdepartementet/CF, MF och ESL

Finansdepartementet/BA och BSÄ

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK och NIM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL

Försvarmakten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap